

ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ ๑.๖๓๗

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ถนนราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒๓ มีนาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติกรณีเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

- อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๓.๖/ว ๒๐๕๒ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐
๒. หนังสือกรมการปกครอง คำนวณมาก ที่ มท ๐๓๑๓.๔/ว ๔๐๗ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕
๓. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๔/ว ๖๗๗ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖
๔. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว ๒๐๖๒ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐
๕. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕

ตามที่จังหวัดได้แจ้งผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ เพื่อเสนอกระทรวงมหาดไทยตรวจสอบสำนวนการสอบสวน ตามหนังสือที่อ้างถึง ข้อ ๑ และตามระเบียบที่อ้างถึงข้อ ๕ นั้น ปรากฏว่าผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดดังกล่าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีข้อบกพร่องและมีรายละเอียดไม่ครบถ้วนหลายประการ ดังนั้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงขอชักซ้อมแนวทางปฏิบัติดังนี้

๑. กรณีที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก เช่น การขับรถชนคนไปปฏิบัติหน้าที่แล้วเฉี่ยวชนรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ของบุคคลภายนอก เป็นเหตุให้รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ของบุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย และรถยนต์ของทางราชการได้รับความเสียหายด้วย แยกพิจารณาได้ดังนี้

๑.๑ กรณีที่รถยนต์ของทางราชการได้รับความเสียหาย นั้น เป็นกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ และการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะต้องอาศัยอำนาจตามข้อ ๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ เสร็จแล้วต้องปฏิบัติตามข้อ ๑๗ ของระเบียบดังกล่าวที่กำหนดไว้ สรุปได้ว่าให้ส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ซึ่งกระทรวงการคลังได้ออกประกาศ เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ มาใช้บังคับในปัจจุบัน (หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว ๑๔๖๘ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๘)

๑.๒ แนวทางในการจัดทำสำนวนการสอบสวน กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ นั้น กระทรวงการคลังได้กำหนดแนวทางการจัดทำสำนวนการสอบสวนไว้ ๕ ประเภท โดยมีแบบตัวอย่างการสอบสวนและหัวข้อการสอบสวนไว้ ทั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว ๒๐๖๒ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิดตามประเภทสำนวนการสอบสวน

๑.๓ กรณีที่รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ของบุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย นั้น เป็นกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ซึ่งการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิดจะต้องอาศัยอำนาจตามข้อ ๓๑ ข้อ ๓๒ และข้อ ๓๓ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๒ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก แล้วแต่กรณี ประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๓.๖/ว ๒๐๕๒ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ข้อ ๒ และต้องส่งสำนวนการสอบสวนให้ กระทรวงมหาดไทยตรวจสอบตามหนังสือและระเบียบดังกล่าว ข้อ ๑๗ ข้อ ๓๑ และข้อ ๓๘

๑.๔ ในการจัดทำสำนวนการสอบสวน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก สามารถนำแนวทางปฏิบัติตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว ๒๐๖๒ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามประเภทสำนวนการสอบสวน มาใช้ได้

๑.๕ ในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก นั้น มีแนวทางปฏิบัติกำหนดให้สอบบุคคลผู้ถูกทำละเมิด ผู้รู้เห็นเหตุการณ์ และพยานหลักฐานอื่นที่สัมพันธ์ใกล้ชิดหรือเป็นมูลเหตุให้เกิดเหตุละเมิดเพื่อประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ ตามหนังสือกรมการปกครอง ค่วนมาก ที่ มท ๐๓๑๓.๔/ว ๔๐๗ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ซึ่งในการสอบสวนดังกล่าวควรสอบผู้บังคับบัญชา ชั้นต้นของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดด้วย และในการสอบพยานบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวรวมทั้งคำสั่งของหน่วยงานที่มอบหมายให้บุคคลดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ราชการ ส่วนการสอบพยานบุคคลที่เป็นบุคคลภายนอกต้องแนบบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน นอกจากนี้ ในสำนวนการสอบสวนจะต้องมีสำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีของสถานีตำรวจในกรณีที่มีการแจ้งความ ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน แผนที่แสดงสถานที่เกิดเหตุและภาพถ่ายแสดงสถานที่เกิดเหตุ ภาพถ่าย ทรัพย์สินของบุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหาย ภาพถ่ายทรัพย์สินของทางราชการที่ได้รับความเสียหาย สำเนาใบขับขี่รถยนต์และรถจักรยานยนต์ ใบรับรองแพทย์ ใบมรณบัตร คำร้องของผู้เสียหายที่ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน สำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด สำเนานบันทึกการสอบปากคำผู้เกี่ยวข้อง และรายงานการประชุมของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด สรุปความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เป็นต้น

๑.๖ ในการสรุปสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการ นั้น ต้องสรุปด้วยว่าเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ โดยมีคำสั่งของทางราชการหรือบันทึกการสอบปากคำ

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่อนุญาตให้ไปราชการหรือมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่ และต้องชี้ให้เห็นถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำของเจ้าหน้าที่ว่า ได้ใช้ความระมัดระวังอย่างไรบ้าง จึงเป็นความประมาทเลินเล่อหรือเป็นการกระทำด้วยความจงใจหรือเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งความหมายของคำว่า “ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง” นั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นเรื่องเสรีที่ ๖๑/๒๕๔๐ สรุปได้ว่า ความประมาทเลินเล่อนั้นเป็นการกระทำมิใช่โดยเจตนาประสงค์ต่อผลหรือข่มขู่เห็นผล แต่เป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ ส่วนความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจะมีลักษณะไปในทางที่บุคคลนั้นได้กระทำไปโดยขาดความระมัดระวังที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก เช่น คาดเห็นได้ว่าความเสียหายอาจเกิดขึ้นได้หรือหากความระมัดระวังสักเล็กน้อยก็คงได้คาดเห็นการอาจเกิดความเสียหายเช่นนั้น เช่น คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๑๗๘๕ - ๑๗๘๖/๒๕๑๘ ทั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ค่วนที่สุด ที่ นร ๐๖๐๑/๐๘๗ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ เรื่อง หรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕

๑.๗ ในการจ่ายเงินค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอก มีแนวทางปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๔/ว ๖๗๗ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดชอบทางละเมิด และหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ประกอบกับประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕ ซึ่งในการจ่ายเงินค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอก นั้น หากเกินกว่าที่กำหนดไว้หรือนอกเหนือจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องขอทำความตกลงกับกระทรวงมหาดไทยก่อน

๒. กรณีที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก และเป็นคดีความผิดอาญาด้วย ซึ่งพนักงานสอบสวนเสนอพนักงานอัยการฟ้องคดีต่อศาลและศาลมีคำพิพากษาในคดีอาญาแล้ว การจัดทำสำนวนการสอบสวน ควรจัดส่งเอกสารประกอบการพิจารณาเพิ่มเติม ดังนี้

๒.๑ สำเนาคำพิพากษาคดีอาญา

๒.๒ สำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี สำเนาบันทนาการตรวจสถานที่เกิดเหตุและแผนที่แสดงสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน สำเนาบันทนาการตรวจสภาพรถคันที่เกิดอุบัติเหตุ สำเนาบันทนาการสอบปากคำพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องของพนักงานสอบสวน ภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุ และความเห็นของพนักงานสอบสวนในการสั่งฟ้องหรือไม่สั่งฟ้องคดีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดดังกล่าว

๓. กรณีที่บุคคลภายนอกซึ่งเป็นผู้เสียหายหรือผู้รับช่วงสิทธิของผู้เสียหาย เช่น บริษัท ประกันภัย ฟ้องคดีแพ่งต่อศาลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่าควรประนีประนอมยอมความกับผู้เสียหายต่อหน้าศาล นั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการดังนี้

๓.๑ ต้องขอความเห็นชอบในการประนีประนอมยอมความต่อหน้าศาลจากกระทรวงมหาดไทยก่อน ทั้งนี้ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๒ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ข้อ ๒๘ ข้อ ๒๙ ข้อ ๓๑ ข้อ ๓๔ ข้อ ๓๕ และข้อ ๓๘ ประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๓.๖/ว ๒๐๕๒ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ข้อ ๒

๓.๒ ต้องจัดส่งความเห็นของพนักงานอัยการผู้ว่าคดีเกี่ยวกับการขอประนีประนอมยอมความกับผู้เสียหายในคดีดังกล่าว

๓.๓ ต้องมีความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทนที่จะขอประนีประนอมยอมความว่าเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๓ มาตรา ๔๔๔ มาตรา ๔๔๕ และมาตรา ๔๔๖ หรือไม่ เช่น ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างเจ็บป่วย ค่าปลงศพ และค่าขาดไร้อุปการะ เป็นต้น

๓.๔ ต้องจัดทำสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และสรุปความเห็นว่ามีเงื่อนไขการปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตกลงประนีประนอมยอมความต่อหน้าศาลชดใช้เงินให้แก่ผู้เสียหายแล้ว จะต้องใช้สิทธิไล่เบี้ยเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดให้ชดใช้เงินจำนวนดังกล่าวคืนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่ (หมายถึงการพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อหรือจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง) และรายงานให้ทราบด้วย พร้อมทั้งการขอความเห็นชอบประนีประนอมยอมความดังกล่าว

๔. ในการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก นั้น การเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐ มีกำหนดอายุความ ๑ ปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในเขตพื้นที่ทราบ และถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานิต วัฒนเสน)

ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

ส่วนคดี

โทร./ โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๕๐๓๖

“ดำรงธรรมนำไทยใสสะอาด”